

 Den 28. februar 2023
 Landbrugsstøtte & Geodata
 J. nr. 22-2-911-000001

Notat om hørings svar fra ekstern høring over udkast af 23. december 2022 til bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2023

Udkast til bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til landbrugere for 2023 har været i ekstern høring med frist for afgivelse af hørings svar d. 12. januar 2023.

I dette høringsnotat gengives de væsentligste synspunkter, forslag m.v. med direkte relevans for bekendtgørelsesudkastet, der rejses i de modtagne hørings svar, samt Landbrugsstyrelsens bemærkninger hertil. Hørings svar, der alene vedrører korrekturmæssige forhold, fejlhenvisninger og lignende, indgår således ikke i notatet.

Ud over de ændringer i bekendtgørelsesudkastet, som høringen har givet anledning til, er der foretaget en række justeringer af teknisk, fremstillingsmæssig og korrekturmæssig karakter.

Notatet omhandler hørings svar, der ikke stammer fra ministerier eller myndigheder under ministerierne.

Der er modtaget hørings svar fra (alfabetisk rækkefølge):

1. Dansk Botanisk Forening, jf. punkt 1
2. Dansk Ornitologisk Forening/Birdlife-Danmark, Danmarks Biavlerforening og Danmarks Jægerforbund, jf. punkt 2
3. Friluftsrådet, jf. punkt 3
4. Jan Hjeds, jf. punkt 4
5. Landbrug & Fødevarer, jf. punkt 5
6. Økologisk Landsforening, jf. punkt 6

Hørings svar	Opfølgning
1. Dansk Botanisk Forening Komplicerede regler Dansk Botanisk Forening er af den opfattelse, at reglerne er alt for komplicerede. Derfor beder foreningen om en kraftig regelforenkling.	<i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i> <i>Landbrugsstyrelsen noterer sig i øvrigt ønsket om regelforenkling fra Dansk Botanisk Forening.</i>
Græsning på arealer Dansk Botanisk Forening anbefaler, at der tages udgangspunkt i kommunernes Grønne Danmarkskort og	<i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i>

<p>at støtten målrettes udtagning af arealer inden for de Grønne Danmarkskort.</p> <p>Udtagning af arealer bør desuden ske i tilknytning til eksisterende natur. På den måde kan arealerne blive vigtige bufferzoner for eksisterende natur.</p> <p>Det forringer naturkvaliteten at slå/knuse arealer og efterlade plantematerialet. Denne brak driftsform er både meget uheldigt af flere grunde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Driftsformen er med til at opbygge et førnelag, der forhindrer blomstrende urter i at vokse og fremmer græs. Driftsformen vil derfor medvirke til, at der bliver færre blomster til glæde for insekterne. - Der er klar evidens for, at græsning er den driftsform, der bedst fremmer en gunstig artsudvikling. Foreningen anbefaler derfor, at der må foregå græsning på alle udtagne arealer. 	<p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at det er påkrævet efter EU-reglerne, at landbrugsarealer opretholdes i landbrugsmæssig stand, så de til enhver tid kan dyrkes eller afgræsses. Hvis arealet anvendes som et ikkeproduktivt element, som f.eks. brak, må der ikke ske produktion. Arealet skal dog årligt slås for at leve op til EU-reglerne, hvor det afslåede plantemateriale ikke må fjernes fra marken. Hvis dette sker, vil det efter EU-reglerne blive anset som produktion.</i></p> <p><i>Der er ikke noget til hinder for, at landbrugerne placerer deres ikkeproduktive elementer og arealer op ad eksisterende natur eller indenfor de grønne Danmarkskort, hvilket Landbrugsstyrelsen også vejleder om. Det vil dog ikke blive fastsat som et krav, da dette vil øge kompleksiteten.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig i øvrigt Dansk Botanisk Forenings synspunkter.</i></p>
<p>Naturudvikling</p> <p>Dansk Botanisk Forening finder, at tilskud til 2-årige udtag (uden jordbearbejdning i 2 år) er en meget kort tidshorizont, når vi ser på naturudvikling. Her var det meget bedre om man udtog landbrugsjord varigt til natur.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hver gang man omlægger arealerne fjerner man de vilde blomsterarter, som er kommet af sig selv. - Det er spild af ressourcer at så nye blomster, da de kommer af sig selv ved den rette drift. <p>Dansk Botanisk Forening mener også, at kun områder, der enten er med høslæt (næringsstoffjernelse) eller græsning kan betegnes som element i naturforbedring. Resten er pseudotiltag inkl. brakpudsning.</p> <p>Med henvisning til ovenstående bør penge til 'naturtiltag' flyttes fra Grundbetaling til Græs- og Naturpleje. Naturtiltag under Grundbetaling er ret meget pseudo/biodiversitets washing. Foreningen undrer sig f.eks. over, at man af hensyn til insekter, der har brug for pollen/nektar, overhovedet ikke overvejer, at man spreder ikkehjemmehørende plantearter i landskabet. Foreningen mener, at der i den sammenhæng kun bør være tale om almindeligt</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at landbrugsstøtten ydes til landbrugsarealer, der er udlagt med enten omdrift, permanente afgrøder eller permanent græs. Derved ydes der ikke landbrugsstøtte til arealer, der ligger udenfor den tilskudsberettigede markblok. Brakmarker skal ifølge EU's CAP-planforordning årligt holdes i en landbrugsmæssig stand, så arealet til enhver tid er egnet til dyrkning eller afgræsning.</i></p> <p><i>Hertil er der givet mulighed for, at landbrugsaktiviteten på brakarealer, der etableres med en blomsterblanding, kan nøjes med at blive udført hvert andet år. Der er dog ikke krav om, at en blomster- eller bestøverbrakmark skal opløjes hvert andet år, da der er frit valg af ikkeproduktive elementer, hvorved arealet også kan overgå som en småbiotop, hvor der ikke må udføres landbrugsaktiviteter.</i></p>

<p>forekommende danske plantearter, der ikke er problematiske som f.eks. Vild Kørvel.</p> <p>Dansk Botanisk Forening giver udtryk for, at Landbrugsstyrelsen kunne have opnået den samme natureffekt ved at fokusere på at beskytte planterne i vejkanter (vejkanterne er arealmæssigt på størrelse med beskyttet overdrev!) og eksisterende naturbeskyttede småbiotoper for negativ påvirkning fra landbrugsdriften. F.eks. ved at sikre de 63 cm vejalen ved matrikulerede veje mod ulovlig opløjning og ved at sikre afstand til vejkanter med gødningssprederen og sprøjtemaskinen.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig i øvrigt Dansk Botanisk Forenings generelle synspunkter.</i></p>
<p>Vedr. begrebet 'Småbiotop'</p> <p>Dansk Botanisk Forening peger på, at småbiotop er en officiel og etableret betegnelse for områder uden for omdrift som gravhøje, småsøer, læhegn, landskabshegn, diger, remiser etc. Nogle af dem er beskyttet af Naturbeskyttelsesloven og andre tilmed af Museumsloven. Dansk Botanisk Forening er af den opfattelse, at begrebet bliver misbrugt. Evt. kunne de være kaldt 'nye småbiotoper'.</p> <p>Men hvad mener I med småbiotop tidsmæssigt? Det er ganske uklart for os i dette virvar af mange regler hvordan I forholder jer til tilskud til arealer med eksisterende småbiotoper? Det er trods alt der naturen findes i det naturmæssige fattige landbrugsland. Inkl. vejkanter.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at der i bekendtgørelsen er fastsat en definition af, hvad der forstås ved småbiotoper. Det er således fastsat, at der er tale om nyetablerede småbiotoper fra 2023.</i></p> <p><i>Det fremgår ligeledes af bekendtgørelsen, at øvrige eksisterende 'naturarealer' indenfor en mark benævnes 'markkrat'.</i></p>
<p>Vedr. planter til bestøverbrak</p> <p>Dansk Botanisk Forening har forstået, at Landbrugsstyrelsen gerne vil fremme bestøvere i det åbne land uden at lave fælder for dem, da dette naturtiltag kræver naturmedbrydende ompløjning. Foreningen spørger, om det ikke var muligt at reducere kompleksiteten og finde en anden mere vedvarende ordning.</p> <p>Dansk Botanisk Forening er af den opfattelse, at listen af plantearter til bestøverbrak bør revideres. Der er tale om en liste, som indeholder meget sjældne plantearter i Danmark, f.eks. Stivhåret Borst, Svinenød. Flere af arterne kræver særlige betingelser for at vokse. Er det Landbrugsstyrelsens ansvar at forholde sig til dem? Hvem i alverden kan/vil lave frø af dem uden at skade eksisterende populationer. Hvad om Landbrugsstyrelsen gav særlige tilskud til områder, hvor disse arter forekommer?</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at planteartslisten er udarbejdet i samarbejde med Aarhus Universitet. Det er påkrævet, at der udsås mindst tre arter fra planteartslisten, og at der er mindst tre plantearter til stede i ansøgningsåret med henblik på at sikre en variation af blomsterne. Det er op til den enkelte ansøger selv at vælge blandt plantearterne fra planteartslisten.</i></p> <p><i>Der gøres opmærksom på, at landbrugsstøtten under søjle I, som grundbetalingsordningen tilhører, udelukkende kan ydes til landbrugsarealer, der enten dyrkes eller opretholdes i landbrugsmæssig stand, så de til enhver tid</i></p>

<p>Dertil arter, som ingen vil udså, da de plager hele landet som problematiske arter: Vild Kørvel og Grøn Høgeskæg.</p> <p>Det samme gælder jeres liste af vedplanter vedr. skovlandbrug. I stedet for tilskud til plantning af Tyttebær, Tranebær og Blåbær (formoder der er tale om danske arter) var det måske er ide at give et ekstra tilskud til forvaltning af eksisterende områder med disse arter (naturligt forekommende danske gener). Gerne også til områder med Revling. Det kunne også være tilskud til afbrænding af områder med Revling.</p>	<p><i>kan dyrkes eller afgræsses. Derved kan der ikke ydes tilskud til naturarealer som f.eks. hede- og lyngarealer. Denne type arealer kan opnå tilskud under søjle II.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog synspunkterne fra Dansk Botanisk Forening.</i></p>
<p>2. Dansk Ornitologisk Forening/Birdlife-Danmark, Danmarks Biavlerforening og Danmarks Jægerforbund</p>	
<p><i>Vedr. strukturudviklingen i landbruget</i></p> <p>Grundlæggende finder Dansk Ornitologisk Forening/Birdlife-Danmark, Danmarks Biavlerforening og Danmarks Jægerforbund strukturudviklingen i landbrugslandet problematisk, idet landbrugslandskabet i stigende grad er præget af meget store marker. Dette skaber barrierer for den vilde naturs bevægelighed, da det for mange arter ikke er muligt at passere områderne. Dette er både et problem for mulighederne for udbredelse, ligesom det giver problemer i forhold til at finde levesteder, hvor der er kombination af eksempelvis redeplads og mulighed for fouragering. Foreningerne finder det derfor stærkt bekymrende, at reformen ikke sikrer en bedre strukturudvikling for naturen. Foreningerne skal på den baggrund anbefale, at der grundlæggende minimum skabes krav om naturtiltag for 10 hektar mark, placeret på det pågældende areal.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog synspunkterne fra Dansk Ornitologisk Forening/Birdlife-Danmark, Danmarks Biavlerforening og Danmarks Jægerforbund om strukturudviklingen i landbruget.</i></p>
<p><i>Pløjning m.v.</i></p> <p>Foreningerne finder det positivt, at Landbrugsstyrelsen har lempet reglerne for, hvornår arealerne skal leve op til kriterier og forpligtelser om støtteberettigede hektar, dvs. fra at gælde hele året til fremover at gælde i dyrkningsperioden fra 15. marts til 25. oktober. Foreningerne undrer sig dog over, at pløjning særskilt er anført i de i § 8, stk. 2 definerede landbrugsaktiviteter, fordi andre dyrkningssystemer som <i>no till</i> eller reduceret jordbehandling, der både er i fremgang, men også er langt mere skånsomt for jordlevende organismer og mindre klimabelastende, dermed ikke vurderes ens.</p> <p>Vedr. § 22 som lyder "Ansøger er forpligtet til at slå arealer med permanent græs og græs i omdrift, som</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig, at Dansk Ornitologisk Forening/Birdlife-Danmark, Danmarks Biavlerforening og Danmarks Jægerforbund finder det positivt, at reglerne er blevet lempet.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal pege på, at reglerne er fastsat i overensstemmelse med EU-reglerne, hvor der skal udføres en årlig landbrugsaktivitet på de tilskudsberettigede arealer med visse undtagelser. De</i></p>

<p><i>ikke anvendes til produktion af landbrugsprodukter, jf. § 8, stk. 3, mindst én gang inden for perioden 1. juni til 25. oktober.”</i></p> <p>Foreningerne anbefaler, at forpligtigelsen til slåning af arealer, der ikke anvendes til produktion af landbrugsprodukter, udskydes til 1. august til 25. oktober, da der ikke er grundlag for at slå arealer, som ikke anvendes produktionsmæssigt i juni og juli måned, hvor der er risiko for at påkøre rålam, harekillinger samt jordrugende fugles æg og yngel.</p>	<p><i>landbrugsaktiviteter, der kan udføres, er f.eks. pløjning, slæt, slåning, afgræsning m.v. Fristerne for slåning er fastsat så fleksibelt, som det har været muligt under hensyn til, at muliggøre, at tilskuddet kan udbetales i december måned.</i></p>
<p>Slåningstidspunkter</p> <p>Foreningerne vil anbefale en harmonisering af slåningstidspunkter for slåningsbrak og markbræmmer, således at forårsslåning af brak kan udføres fra 15. marts, som det er gældende for markbræmmer, jf. § 27, stk. 2. Ved at fremrykke perioden for forårsslåning til 15. marts til 15. april, mindskes risikoen for forstyrrelser i yngletiden. Herudover vil det give en klar regelforenkling med kun en dato for start af perioden med landbrugsaktivitet.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at et brakareal er et landbrugsareal, hvorpå der årligt skal udføres en landbrugsaktivitet (enten afslåning eller isåning af en blomsterblanding). Den valgte forbudsperiode mod slåning er en national selvvalgt periode fastsat af hensyn til ynglende vilde dyr og fugle på markfladen, som kortvarigt skal begrænse, at der kan udføres en lovpligtig landbrugsaktivitet. Perioden er fastsat efter fagligt input fra Aarhus Universitet.</i></p>
<p>Vedrørende bekendtgørelsesudkastets § 30</p> <p>Foreningerne anbefaler, at § 30 ændres, således at det er muligt at udlægge 100 pct. af små landbrugsarealer under 1 ha til småbiotoper uden landbrugsaktivitet. Dermed kan små og urentable marker indgå til opfyldelse af GLM 8 uden at skulle underlægges brakarealers krav om landbrugsaktivitet, hvilket giver mulighed for småbiotoper, der udvikler sig naturligt.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at § 30 i bekendtgørelsesudkastet ikke indgår i den endelige grundbetalingsbekendtgørelse for 2023.</i></p> <p><i>Der henvises til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>Blomsterbrak</p> <p>Endelig finder foreningerne det bekymrende, at der ikke længere er incitament til at etablere blomsterbrak og/eller bestøverbrak frem for almindelig brak. Pollen- og nektarproducerende blomster skaber en vigtig fødekilde for mange arter, herunder særligt bestøvere og andre nyttedyr. Med det manglende incitament er det tvivlsomt, at der bliver skabt tilstrækkelige fødekilder.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal i den forbindelse bemærke, at muligheden for en vægtning mellem forskellige typer brak (ikkeproduktive elementer) udelukkende er en valgmulighed, som kan tilvælges under GLM 8, hvilket det dog i Danmark er besluttet ikke at indføre, fordi det vil øge kompleksiteten.</i></p>

<p>3. Friluftsrådet</p> <p>Vedr. naturindhold m.v.</p> <p>Friluftsrådet finder, at etablering af småbiotoper sammen med andre naturelementer kan være med til at forbedre vilkårene for agerlandets dyr og fugle, særligt hvis arealerne undtages fra landbrugsproduktion i en årrække. Det kan styrke naturindholdet på arealerne og samtidig skabe bedre naturoplevelser i nærområdet. På den baggrund støtter Friluftsrådet, at landbrugerne får mulighed for - med grundbetaling og uden landbrugsaktivitet - at etablere småbiotoper på op til 20 procent af en mark.</p> <p>Friluftsrådet ser i øvrigt gerne, at landbrugere får fleksible, ubureaukratiske og gode muligheder for at lave naturindsatser. Det kan styrke interessen for naturindsatser hos lodsejere og give mulighed for tilpasning til lokale forhold.</p> <p>Derudover finder Friluftsrådet, at der bør ses på, hvordan udlæg af nye naturelementer i landbrugslandet kan være med til at forbedre befolkningens muligheder for friluftsliv.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen tager Friluftsrådets generelle synspunkter og ønsker til efterretning.</i></p>
<p>4. Jan Hjeds, cand. agro.¹</p> <p>Brakarealer</p> <p>Cand. agro. Jan Hjeds har udarbejdet et forslag til ændring af reglerne for braklagte arealer.</p> <p><i>Forslag til ændring:</i> <i>"Brakarealer, der er slået inden 01.05, kan i perioden 01.05 – 31.07 slås, under forudsætning af, at slåning sker så tit, at bevoksningen holdes kort, i perioden fra 01.05 til slåning ophører."</i></p> <p>Formålet med forslaget er, at: At fremme <i>forskelligheden</i>, altså <i>diversiteten</i>, generelt, ved at skabe flere typer brak. At fremme artsrigdom og artshyppighed for agerlandets vilde faunaarter. At fremme artsrigdom og artshyppighed for flora i agerlandet. At fremme artsrigdom og artshyppighed for agerlandets insektliv, herunder bestøvere. At begrænse spredning af særligt generende ukrudt: tidsel, engbrandbæger og skræppe, primært af hensyn til ressourceøkonomiske og driftsøkonomiske forhold for</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at forbudsperioden mod slåning er en særlig dansk national regel, som ikke har ophæng i CAP-planforordningen.</i></p> <p><i>Forbudsperioden har eksisteret på støtteberettigede landbrugsarealer siden 2009, men har undervejs i de forskellige landbrugsreformer ændret sig, og er senest blevet ændret til 2015 (perioden blev forlænget fra 30. juni til i stedet 31. juli).</i></p> <p><i>Det er korrekt, at der indtil 2015 var mulighed for at holde plantedækket på et udyrket areal/brakmark kontinuerligt kort gennem hele forbudsperioden. Muligheden blev fjernet i 2015, da man udvidede forbudsperioden fra</i></p>

¹ Jan Hjeds' hørings svar indeholder billeder. Billederne kan ses i hørings svaret på Høringsportalen.

<p>især økologiske bedrifter og hestehold, men også for konventionel drift.</p> <p>At bidrage til at begrænse behovet for pesticidanvendelse.</p> <p>At bidrage til at begrænse behovet for jordbehandling.</p> <p>At bidrage til at begrænse behovet for omlægning af græsmarker.</p> <p>Jan Hjeds anfører, at der for ordningerne (GLM 8 og ordningen biodiversitet & bæredygtighed) gælder et forbud mod aktiviteter, herunder slåning af braklagte arealer, gældende i perioden 01.05 – 31.07 (den såkaldte ”forbudsperiode”).</p> <p>Jan Hjeds bemærker endvidere, at slåning af braklagte arealer i perioden 01.05 – 31.07 i en række tilfælde kan være en god løsning, og en langt bedre løsning end at undlade slåning, fordi slåning bidrager med flere væsentlige goder. I tidligere / historiske regler for slåning af brak, har der været en regel om, at brak kan slås i ”forbudsperioden” på betingelse af, at arealet i hele perioden holdes kort. Jan Hjeds er af den opfattelse, at denne regel bør videreføres.</p>	<p>30. juni til 31. juli (nuværende forbudsperiode.)</p> <p><i>Muligheden harmonerer ikke med brakreglerne, da en kontinuerlig afslåning sidestilles med produktion, og derfor vil det ikke kunne anvendes til opfyldelse af GLM 8-kravet eller bio-ordningen biodiversitet og bæredygtighed.</i></p> <p><i>Det skal i den forbindelse bemærkes, at landbrugeren til enhver tid kan anvende arealet som et græsareal, og dermed frit holde sine græsmarker kontinuerligt slået.</i></p> <p><i>Et tilsvarende høringssvar fra Jan Hjeds er indkommet over udkast til bekendtgørelse om tilskud til biodiversitet og bæredygtighed for 2023. Der henvises derfor til Landbrugsstyrelsens høringssvarsnotat vedrørende denne bekendtgørelse.</i></p>
4. Landbrug & Fødevarer	
<p>Forenklinger</p> <p>Landbrug & Fødevarer vil gerne kvittere for de forenklinger, der er indført vedrørende bl.a. 40 cm krav i forhold til landbrugsaktivitet på græsarealer og ændring af dyrkningsperioden. Det er dog vigtigt, at det kommunikerer tydeligt, at der kan være skærpede krav i forbindelse med konditionalitetskravene.</p> <p>Afskaffelse af betalingsrettighederne medfører også forenkling, men det er vigtigt, at de sektorer, der rammes hårdt af udjævningen, får kompensation for dette.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig, at Landbrug & Fødevarer kvitterer for de gennemførte forenklinger.</i></p>
<p>Definitioner</p> <p>Landbrug & Fødevarer har konstateret, at definitionen af omdriftsareal, permanent græs m.v. ikke altid er defineret ens i udkast til bekendtgørelser og vejledninger til de forskellige ordninger under den nye CAP. Det er vigtigt, at de defineres ensartet, så der ikke er tvivl om den korrekte forståelse.</p> <p>Derudover savner Landbrug & Fødevarer, at begreber, som ansøger, støttemodtager, bedrift m.v. defineres</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har fulgt op på denne bemærkning fra Landbrug & Fødevarer, sådan at definitionerne, der fremgår af bekendtgørelser og vejledninger, nu er mere ensartede.</i></p>

<p>nærmere i forhold til alle støtteordninger og i forhold til konditionalitet.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen vurderer ikke, at der konkret er behov for, at alle begreber, herunder ret almindeligt forekommende ord og begreber, defineres i alle bekendtgørelser.</i></p>
<p>§ 2, pkt. 7 – definition af omdriftsareal Det foreslås, at teksten præciseres således: ”Areal med produktion af afgrøder, der ikke anses som permanente afgrøder, eller og arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak.” Rent sprogligt kommer der normalt altid et ”enten” før et ”eller” i en sætning. I sætningen mangler ”enten”. Hvis man sætter ”enten” ind i sætningen får den en forkert betydning.</p> <p>Endvidere bør der sammen med ”permanente afgrøder” tilføjes ”permanent græs”, da ”permanent græs heller ikke er et omdriftsareal. Permanent græs må også betragtes som en afgrøde – der fx kan anvendes til foder.</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Definitionen af "omdriftsareal" er blevet justeret i lyset af Landbrug & Fødevarers forslag.</i></p> <p><i>Det skal i øvrigt bemærkes, at permanent græs og permanente afgrøder har sine egne definitioner i bekendtgørelsen.</i></p>
<p>§ 2, pkt. 9 – definition af permanent græs Landbrug & Fødevarer finder, at det er vigtigt, at definitionen af permanent græs er ens i alle bekendtgørelser. Definitionen her er ikke i overensstemmelse med bl.a. konditionalitetsbekendtgørelsen.</p> <p>Når der i definitionen i bekendtgørelsen bruges ordet ”plantedække” kan definitionen forstås således, at permanent græs kun er græsmarker, der ikke har været omlagt græs til græs i 5 år eller mere. Hvis en græsmark bliver omlagt, vil der være en periode uden plantedække.</p> <p>Da omlægning af græsmarker fra græs til græs ifølge den danske CAP-plan (s. 141) ikke bryder permanent græs status, vil anvendelse af ordet plantedække derfor kunne misforstås i fht. den måde, definitionen er notificeret implementeret i Danmark. Det foreslås derfor at præcisere definitionen, så det fremgår permanent græs er arealer, hvor der har været dyrket græs og andet grøntfoder i fem år eller mere.</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at definitionen af permanent græs nu er fastsat til: Arealer, der dyrkes med græs og andet grøntfoder, og som er holdt udenfor omdriften i 5 år eller mere.</i></p> <p><i>Definitionen på permanent græs er nu formuleret på samme måde som definitionen af samme begreb i konditionalitetsbekendtgørelsen for 2023.</i></p>
<p>§ 5, stk. 2 – rådighed og mindst 2 ha</p>	

<p>Det foreslås at præcisere bekendtgørelsesteksten, så det fremgår, at der skal være rådighed over et areal på mindst 2 ha.</p> <p>I bestemmelsen kombineres ”rådighed” og krav til mindstestørrelser på ansøgt areal/ansøgt beløb. Dette forvirrer i forhold til, hvad der reelt er kriterier og forpligtelser under ordningen. I vejledningsteksten fremgår det fx på s. 16, at det er et kriterie, at der skal søges tilskud for mindst 2 ha. I bekendtgørelsesteksten § 5, stk. 2, fremgår det som en forpligtelse. Det bør derfor præciseres, om der reelt er tale om et kriterium eller en forpligtelse.</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Det er blevet præciseret i bekendtgørelsens § 5, stk. 2, at ansøgerens tilskudsberettigede areal skal udgøre mindst 2 ha – som foreslået af Landbrug & Fødevarer.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen er enig i, at det bør stå klart, om der er tale om kriterier eller forpligtelser, og bekendtgørelsen er blevet justeret.</i></p>
<p>Aktive landbrugere</p> <p>Landbrug & Fødevarer er helt overordnet optaget af, at det sikres, at alle, der har været berettiget til at modtage direkte støtte i 2022, også vil være berettiget til dette i 2023, hvor der tilføjes en ny definition af aktiv landbruger.</p> <p>Landbrug & Fødevarer er bekymret for, om nogle af de landbrugere, der forventes at ville søge om slagtepræmie og ko-præmie, ikke kan opfylde kravet om at være aktiv landbruger.</p> <p>På den baggrund opfordres til, at det undersøges, om et supplerende kriterium vedrørende erhvervmæssigt husdyrhold måske kan løse den resterende udfordring.</p> <p>Det er vigtigt, at det direkte i vejledningsteksten til grundbetalingsordningen beskrives præcist, hvilke muligheder de enkelte ansøgere har for at blive aktive landbrugere, hvis de ikke for nuværende falder ind under én af de beskrevne kategorier.</p> <p>§ 7, stk. 1, pkt. 2 kan misforstås således, at alle der har modtaget 0 EUR i direkte betaling i 2022, vil være at betragte som aktive landbrugere. Det ønskes derfor, at bestemmelsen præciseres til fx ”Ansøger fik for støtteåret 2022 udbetalt et beløb under direkte betalinger på højst 5.000 EUR.”</p> <p>§ 7, stk. 2. Der er specifikt henvist til bekendtgørelse nr. 1076 om plejegræs-tilsagn. Det er uklart om bestemmelsen kun dækker bestemte plejegræstilsagn, eller om den dækker alle plejegræstilsagn. Set fra Landbrug & Fødevarers perspektiv, er det vigtigt, at den dækker alle plejegræstilsagn.</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen kan oplyse, at formuleringen af bekendtgørelsens § 7, stk. 1, nr. 2 om aktiv landbruger er blevet justeret.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at landbrugere, der vil søge om slagtepræmie og ko-præmie, vil kunne opfylde kravet om aktiv landbruger ved at være tilmeldt Register for Gødningsregnskab. Ansøgerne vil producere kvælstof pr. ha pga. af deres køer, som gør, at de enten <u>skal</u> eller <u>kan</u> tilmelde sig registret. Der vil derfor ikke blive suppleret med et kriterium om erhvervmæssigt husdyrhold.</i></p> <p><i>Styrelsen vil endvidere uddybe teksten i vejledningen til grundbetalingsordningen.</i></p> <p><i>Det skal endvidere bemærkes, at Landbrugsstyrelsen har opdateret kriterium 2, så det bliver tydeligt, at der skal være modtaget direkte støtte året forinden ansøgningsåret.</i></p> <p><i>Alle pleje af græs- og naturarealer er dækket under bekendtgørelse nr. 1076.</i></p>

<p>Beskrivelsen af muligheden for at erklære sig som aktiv landbruger, hvis der er tale om en ny støtteansøger, jf. § 7, stk. 1, pkt. 5) kan misforstås. Det gælder ikke mindst den forklarende tekst i vejledningen, side 16. Læses tekst i bekendtgørelse og vejledning i sammenhæng forstås det Side 4 af 9 således, at en ansøger vil blive betragtet som aktiv landbruger, hvis ansøgeren kan erklære, at vedkommende ikke har søgt direkte støtte de seneste 3 år. Dette skal korrigeres, så det i stedet fremgår i overensstemmelse med CAP-planen (s. 144), hvor kriteriet fremgår som nye ansøgere, der kan dokumentere landbrugsaktivitet. Landbrug & Fødevarer vil gerne spørge til, om betingelsen vedr. 3 år uden ansøgning om direkte støtte potentielt kan udelukke nogen ansøgere? Fx ansøgere, der ikke har søgt om støtte de seneste 2 år eller året før ansøgningsåret. I givet fald, kan Landbrug & Fødevarer ikke se, at det er hensigten med bestemmelsen at udelukke sådanne ansøgere.</p>	<p><i>Kriterie 5 er en opsamlingsregel, der sigter på nye landbrugere, som i første ansøgningsår ikke er omfattet af kriterierne 1, 3 eller 4. Det forventes, at kriterie 5 primært vil blive anvendt af helt nye landbrugere, der ikke tidligere har søgt landbrugsstøtte til en bedrift med et lille areal.</i></p> <p><i>Ydermere er § 7, stk. 1, nr. 5 blevet præciseret i bekendtgørelsen, så det er tydeligt, at bestemmelsen omhandler nye ansøgere.</i></p>
<p>§ 8, stk. 3 – afgrøder, der etableres uden høst, herunder vildtafgrøder</p> <p>Landbrug & Fødevarer er usikker på, om der fortsat kan opnås grundbetaling til afgrøder, der etableres uden planlagt høst, da der ikke er beskrevet et særskilt afsnit om det i grundbetalingsvejledningen. Dette kunne fx være i form af vildtafgrøder. Landbrug & Fødevarer ønsker derfor en afklaring af, om andet led i § 8, stk. 3, hvor der står ”eller anden vedligeholdelse, der sikrer, at der ikke sker opvækst af træer og buske” henviser til vildtafgrøder. Derudover ønskes det, at det beskrives i vejledningsteksten, hvad der gælder for vildtafgrøder.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at grundbetaling ydes til arealer, der anvendes landbrugsmæssigt med dyrkning af en afgrøde, uanset om den høstes eller ej.</i></p> <p><i>Betingelserne for ’vildtafgrøder’ følger således betingelserne for produktionsarealer under grundbetalingsordningen. Det vil ikke blive beskrevet nærmere i vejledningen.</i></p>
<p>§ 10, stk. 3 – GLM landskabstræk og småbiotoper</p> <p>Bestemmelsen er ikke umiddelbart forståelig. Det lader til, at der mangler noget efter ”opfylde” i sidste sætning: ”..., der måtte afløse den nævnte bestemmelse, kan uden at opfylde [opfylde hvad?], indgå forpligtelserne i stk. 1-2 i det tilskudsberettigede areal.</p>	<p><i>Har givet anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Bestemmelsens ordlyd er justeret.</i></p>
<p>§ 13, stk. 1, pkt. 1-3 – mulighed for forhåndsvurdering af direktivimplementering</p> <p>Det er vigtigt, at det er muligt at få forhåndsvurderet et skovrejsningsprojekt, vådområdeprojekt, lavbundsprojekt eller lignende i forhold til, om disse projekter kan anses som værende</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til</i></p>

<p>direktivimplementerende i forhold til vandramme- og Natura2000 direktiverne.</p>	<p><i>landbrugere for 2023 indeholder reglerne om grundbetaling i 2023, hvorfor forhåndsvurderinger af projekter, der endnu ikke er realiseret, ligger udenfor bekendtgørelsens rammer.</i></p> <p><i>Det er desuden ikke muligt for Landbrugsstyrelsen at levere den service at forestå en udveksling af sagsoplysninger fra landbruger til Miljøstyrelsen, ud over de projektarealer, der anmeldes med grundbetaling til projektarealer i årets ansøgning om grundbetaling.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen leverer den nødvendige sagsbehandling for at få afklaret et projektareals støtteberettigelse for arealer, der søges grundbetaling til i 2023, og hvor en vurdering af, om det realiserede projekt medvirker til at gennemføre vandramme- eller Natura2000 direktiverne, er afgørende for projektarealets mulighed for at modtage grundbetaling i ansøgningsåret.</i></p> <p><i>I den forbindelse kan opmærksomheden henledes på, at ansøger har mulighed for at tage forbehold for den søgte grundbetaling, i fald Miljøstyrelsen vurderer, at et projekt/projektareal ikke medvirker til at gennemføre ét af de tre direktiver.</i></p>
<p>§ 13, stk. 1, pkt. 5 – projekter med ren klimaeffekt</p> <p>Landbrug & Fødevarer ser det som en stor udfordring i EU-lovgivningen, at det ikke er muligt at anvende bestemmelsen i artikel 4, stk. 4, litra c) i tilfælde hvor der med midler fra EU's landbrugspolitik gennemføres lavbundsprojekter med ren klimaeffekt.</p> <p>Disse projekter vil i stedet være omfattet af § 13, pkt. 4, og derfor vil det kun være muligt at få udbetalt grundbetaling til arealerne i tilsagnsperioden, som for den kommende ordning til engangserstatning forventes at være 5 år. Samtidig kan lignende projekter finansieret under Miljøstyrelsens nationale klima-lavbundsordning få grundbetaling i mere end 5 år. Dette betyder samlet set, at Landbrugsstyrelsens ordning for udtagning af landbrugsjord vil være mindre attraktiv at anvende for lodsejerne end Miljøstyrelsens ordning.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Det skal bemærkes, at Landbrugsstyrelsen alene kan udbetale grundbetaling til arealer, der lever op til de støttebetingelser, der er beskrevet i forordningen.</i></p>

<p>§ 13, stk. 2 – projektarealer: kriterie vedr. tilskudsberettigelse under grundbetalingsordningen</p> <p>Det er positivt, at forordningsteksten i den nye forordning ikke længere indeholder referenceåret 2008, men alene, at arealet skal have været berettiget til grundbetaling i minimum ét år i perioden, fra 2015 og frem til året før ansøgningsåret.</p> <p>Det fremgår hverken af bekendtgørelse eller vejledning, hvad bestemmelsen betyder for arealer, der allerede i 2022 eller tidligere har modtaget grundbetaling under de tilsvarende undtagelsesbestemmelser i artikel 32 i forordning 1307/2013.</p> <p>Landbrug & Fødevarer er generelt af den opfattelse, at arealer der har været berettiget til grundbetaling via undtagelsesbestemmelserne i artikel 32, også anses som omfattet af bestemmelsen i § 13, stk. 2, men for at der ikke skal opstå tvivl om dette, foreslår Landbrug & Fødevarer, at dette tydeliggøres, både i bekendtgørelses- og vejledningstekst.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Forholdet er dog blevet præciseret i 'Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer.'</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen kan bekræfte, at Landbrug & Fødevarers opfattelse er korrekt. Arealer, der har været berettiget til grundbetaling via undtagelsesbestemmelserne i artikel 32, anses således også for at være tilskudsberettigede under grundbetalingsordningen og har været omfattet af en ansøgning om direkte arealstøtte efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013.</i></p>
<p>§ 19 - småbiotoper</p> <p>Fra 2023 skal de tidligere "Vildt- og bivenlige tiltag" anmeldes som småbiotoper. Dvs. der kommer nyt krav om indtegning af sådanne tiltag. Det bør fortsat være muligt at undlade indtegning af vildt- og bivenlige tiltag så længe der alene søges grundbetaling til arealerne, og de dermed ikke indgår som GLM8-småbiotop eller småbiotop i bioordningen biodiversitet og bæredygtighed.</p> <p>Den nye krav om indtegning vil afholde en lang række landbrugere for at etablere frivillige vildt- og bivenlige tiltag og er dermed et stort tilbageskridt.</p> <p>Reglerne for småbiotoper er samtidig meget komplicerede, da der findes regler for småbiotoper afhængig af om de anvendes til grundbetaling, til GLM8 og til bioordningen biodiversitet og bæredygtighed. Det i sig selv vil afholde en lang række ansøgere fra at etablere småbiotoper.</p> <p>Kravet om indtegning af småbiotoper vil medføre en stor risiko for underkendelse af småbiotoper, da det er svært at indtegne særligt nye elementer korrekt i forhold til</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at udformningen af bekendtgørelsens § 19 om småbiotoper er ændret efter den eksterne høring over bekendtgørelsesudkastet.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal fremhæve, at grundbetaling ydes til arealer, der anvendes landbrugsmæssigt med dyrkning af en afgrøde, uanset om den høstes eller ej, hvorved vildtafgrøder, der tilsås med majs eller korn vil være tilskudsberettiget til grundbetaling. Arealer, der ikke dyrkes med en afgrøde, skal vedligeholdes, så arealet altid kan dyrkes eller afgræsses, så det fremstår dyrkningseget, hvorved opvækst af træer og buske undgås.</i></p> <p><i>Betingelserne for 'vildtafgrøder' følger derfor betingelserne for produktionsarealer under grundbetalingsordningen. Det vil ikke blive beskrevet nærmere i vejledningen.</i></p>

<p>nøjagtigheden i kortværktøjer og i fht. den præcise placering i marken.</p>	
<p>§ 10, stk. 3 og 4 – omfang af småbiotoper Det er uklart hvad det samlede omfang af småbiotoper må være på en mark, jf. stk. 3 og 4. Det ønskes derfor præciseret, om grundbetalings-småbiotoper, jf. stk. 2 udgøre 20 pct. af markens areal ud over de småbiotoper, der indgår til opfyldelse af GLM 8 og bioordningen til biodiversitet og bæredygtighed. Der er behov for uddybning og præcisering i både vejledningstekst og bekendtgørelsestekst.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen bekræfter, at grundbetalings-småbiotoper må udlægges ud over de småbiotoper, der udlægges under GLM 8, jf. artikel 4 i Kommissionens CAP-planforordning.</i></p>
<p>§ 20 – markkrat Landbrug & Fødevarer har et stort ønske om, at det bliver muligt for landmændene at tælle flere eksisterende arealer og elementer med i opfyldelsen af kravet udlægning af 4 pct. ikkeproduktive arealer, men uden at det medfører en beskyttelse under konditionalitetsbekendtgørelsens § 12.</p> <p>Derfor bør definitionen af markkrat udvides til at gælde eksempelvis læhegn og andre elementer, der i dag grænser op til markblokkene. Mange landmænd har gjort en stor indsats for natur og biodiversitet på deres bedrifter uden at dette kan anerkendes i forhold til opfyldelsen af GLM 8 kravet.</p> <p>Endvidere bør det fremgå, at bekendtgørelsen, at der tillades tilstedeværelse af græssende dyr på markkrat.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog Landbrug & Fødevarers synspunkter og henviser i øvrigt til høringssvarsnotatet over udkastet til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>§ 20, stk. 3 – krav til minimumsbredde for markkrat</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p>

<p>Landbrug & Fødevarer har tidligere fremført et ønske, om at kravet om en minimumsbredde på markkrattene bliver reduceret til væsentligt under 10 meter, da dette krav er med til at begrænse antallet af markkrat, som er berettigede til grundbetaling. Det fremgår af udkastet til bekendtgørelse, at Landbrugsstyrelsen har fastholdt kravet på mindst 10 meter bredde.</p> <p>I den forbindelse vil Landbrug & Fødevarer gerne have en uddybende forklaring på, om det også betyder, at markkrat i form er en trekant, ikke kan godkendes som markkrat med grundbetaling.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog Landbrug & Fødevarers ønske og henviser i øvrigt til høringssvarsnotatet over udkastet til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>§ 20, stk. 4 – afstand til andre markkrat og markblokgrænser</p> <p>Landbrug & Fødevarer henleder opmærksomheden på, at dette krav formuleres anderledes i udkastet til bekendtgørelse om konditionalitet (§ 13, pkt. 5). Det er vigtigt, at bestemmelserne er konsistente og enslydende, så der ikke opstår fortolkningstvivel.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at udformningen af bekendtgørelsens § 20 om arealer med markkrat er justeret efter den eksterne høring over bekendtgørelsesudkastet.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har i øvrigt noteret sig Landbrug & Fødevarers synspunkt.</i></p>
<p>§ 21 - paludikultur</p> <p>Landbrug & Fødevarer bemærker, at det kan tage 2-5 år at lave veletablerede paludikulturer. Ligeledes høstes tagrør ikke årligt, men når de er parate, dvs. når de er lange nok.</p> <p>Derfor kan der ikke stilles krav om, at paludikulturerne skal høstes årligt. Der vil snarere være tale om minimum hvert 5. år, når kulturen er veletableret og høstklar.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at tagrør ifølge TEUF, bilag 1, ikke er en tilskudsberettiget afgrøde.</i></p>
<p>§ 23 – braklagte arealer</p> <p>Landbrug & Fødevarer har et stort ønske om, at det tillades at afgræsse de brakarealer, markbræmmer m.v., der indgår i opfyldelsen af kravet om etablering af 4. pct. ikke produktive arealer, da dette vil gavne biodiversiteten yderligere.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog Landbrug & Fødevarers synspunkter – og henviser i øvrigt til høringssvaret over udkastet til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>§ 23, stk. 1, 3) og § 27 - bestøverbrak og markbræmmer</p> <p>Da bestøverbrak og markbræmmer ikke længere tæller med en højere faktor i forhold til opfyldelse af miljø, klima og biodiversitetskravene, har landmændene ikke længere et særligt incitament til at anvende dem.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog Landbrug & Fødevarers synspunkter – og henviser i øvrigt til høringssvarsnotatet over udkastet til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>

<p>Under disse to tiltag stilles der større krav til hhv. indkøb af dyrere frøblanding end for blomsterbrak og større krav til indtegning på markkort. Markbræmmerne kan lige så vel indtegnes som brakmarker. Derudover er det heller ikke muligt at afgræsse markbræmmerne fremadrettet.</p> <p>Derfor forudser Landbrug & Fødevarer, at de to muligheder kun vil blive anvendt i meget begrænset omfang. Denne type arealer vil i stedet blive anmeldt som brak eller blomsterbrak.</p> <p>Derfor kan regelsættet forenkles, hvis de to muligheder afskaffes, men da nogle landmænd allerede kan have indrettet sig efter de forventede regler til 2023, er det først relevant at kigge på det til 2024.</p>	
<p>§ 27, stk. 2 – forbudsperiode mod slåning Landbrug & Fødevarer bemærker, at det i vejledning for konditionalitet står beskrevet, at der er forbudsperiode for slåning i perioden 1. maj til 31. juli. Gælder dette ikke, hvis der udelukkende søges grundbetaling til markbræmmerne?</p>	<p><i>Arealer anmeldt og udlagt som markbræmmer gælder for forårsslåning, slåning i perioden fra 1. april til 30. april, og for markbræmmer med sommerslåning skal slåning foretages i perioden 1. august til 25. oktober.</i></p> <p><i>Arealer, der anvendes til opfyldelse af konditionalitetskrav, skal opfylde kravene beskrevet i bekendtgørelse om konditionalitet for 2023. Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>§ 30 – andel af landbrugsarealet på mindst 50 pct. Landbrug & Fødevarer peger på, at formuleringen i § 30 ikke er overensstemmende med den tilsvarende formulering i § 13, stk. 3, i konditionalitetsbekendtgørelsen side 7 af 9. Det er uklart, om det areal, der beskrives her, også indeholder grundbetalings-småbiotoper, eller om disse småbiotoper godt må udgøre 20 pct. ud over de 50 pct. der nævnes i bestemmelsen.</p>	<p><i>Landbrugsstyrelsen bemærker, at bestemmelsen (i den tidligere § 30) er udgået af bekendtgørelsen efter den eksterne høring.</i></p> <p><i>Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>
<p>§ 31 - flerårige afgrøder Landbrug & fødevarer finder, at teksten er noget underfundig. Kan der ikke blot stå, at ”arealerne årligt skal vedligeholdes i en god plantagemæssig stand”.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p>
<p>§ 33 - lavskov</p>	

<p>Landbrug & Fødevarer bemærker, at der introduceres en ny etableringsfrist for lavskov pr. 15. maj. Landbrug & Fødevarer mener, det er unødvendigt at fastsætte en etableringsfrist. Det væsentlige er blot, at der ikke dyrkes en anden hovedafgrøde end lavskov i det pågældende ansøgningsår. I vejledning til grundbetaling er der ikke beskrivelse af den foreslåede etableringsfrist.</p> <p>Her ønskes ligeledes tilføjet hybrid Paulownia, der er et stødsdykende træ med kraftig vækst. Det er hybrider, som kun producerer ikke-spiredygtige frø. Derfor er risikoen for spredning minimal.</p> <p>Paulownia har et stort optag af kulstof og lagring af CO₂. Det vil være en mulig træart til f.eks. lavskov eller skovlandbrug, da der er stor vedproduktion, som vurderes at kunne benyttes til byggeri. Det er vurderet, at efter 10-12 års vækst, kan der bjærges stammer på op mod 40 cm i diameter og 6-7 m lange.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen skal bemærke, at etableringsfristen følger kravet i bekendtgørelse om ansøgninger m.v. til visse ordninger for landbrugere i 2023 (§ 5, nr. 2.) om, at ansøger skal indberette afgrødekoden for den afgrøde, der fremstår på marken i perioden fra 15. maj 2023 til 25. juli 2023 i fællesskemaet.</i></p> <p><i>Fristen er desuden i tråd med dyrkningspraksis, hvor det anbefales, at stiklinger plantes i det tidlige forår.</i></p> <p><i>Fristen er i øvrigt indskrevet i 'Vejledning om grundbetaling og tilskudsberettigede arealer'.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har i foråret 2022 bedt Aarhus Universitet (AU) om en faglig vurdering af, om de oplyste træarter for lavskov med kort omdriftstid i 'Bekendtgørelse om direkte støtte til landbrugere efter grundbetalingsordningen', er fyldestgørende og tidssvarende for produktionsformen i Danmark i den kommende CAP reformperiode. AU's rapport blev offentliggjort den 5. maj 2022; 'Faglig vurdering af mulige nye træarter til lavskov med kort omdriftstid'.</i></p> <p><i>AU anbefaler ikke at sætte Paulownia, Robinia og Platanus på artslisten for tilladte lavskovsslægter i Danmark. Anbefalingen er baseret på invasivitets-problematikken for Paulownia og Robinia og risiko for alvorlige sygdomme for platan, samt risiko for manglende hårdførhed af Paulownia i Danmark. Landbrugsstyrelsen har fulgt disse anbefalinger.</i></p>
<p>§ 34 – skovlandbrug Angående definition af skovlandbrug er der skabt mulighed for at få tilskud til frugt, bær eller nødder i kombination med andre afgrøder eller græs f.eks. med dyrehold.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har dog noteret sig synspunkterne om skovlandbrug fra Landbrug & Fødevarer.</i></p>

<p>Som Landbrug & Fødevarer også påpegede i de tidligere høringssvar til CAP-planen, er det vigtigt i forhold til at rumme behovene i den økologiske produktion, at der kommer forenkling af reglerne for støtteberettigelse af arealer i økologiske produktionssystemer, hvor der i folde til især fjerkræ og grise beplantes med pil, poppel samt øvrige vedarter.</p> <p>Landbrugsstyrelsen har påpeget i tidligere høringssvarsnotat, at den nye skovlandbrugsdefinition vil bidrage til forenkling i forhold til udearealer til fjerkræ, grise m.v. Dette vil dog ikke være tilfældet, da disse udearealer typisk også indeholder andre arter end frugt, bær og nødder. Derfor er der fortsat brug for forenkling på dette område.</p>	
<p>§ 35 – krav til arealer med skovlandbrug Landbrug & Fødevarer finder, det bør være muligt, at bælteerne med træer består af mere end 3 rækker.</p> <p>Der er ikke nogen faglig begrundelse for et loft på 3 rækker.</p> <p>Formuleringen i § 35 stk. 3 af kravet om maks. 20 meter til træer fra ethvert sted på marken er upræcis og vil kræve at alle markhjørner er cirkulære. Illustrationen i vejledningen i afsnit 6.8 opfylder ikke dette kriterie, idet der er mere end 20 meter til træerne på marken fra hvert af markens hjørner.</p> <p>Landbrug & Fødevarer foreslår, at der må være op til 40 meter fra kanten af marken til bælteerne med træer på 2 sider. Det vil tilgodese et system med 36 m mellem alle rækker af træer og den samme afstand på hver af de yderste sider, som en praktisk arbejdsbredde i den ”anden afgrøde”.</p>	<p><i>Giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har ændret bekendtgørelsen i overensstemmelse med forslaget fra Landbrug & Fødevarer (og et lignende forslag fra Økologisk Landsforening), således at der må være 40 meter fra kanten af marken til bælteerne med træer på mindst 2 sider (i stedet for 20 meter).</i></p>
<p>§ 41, stk. 2 – svar på partshøring m.v. Landbrug & Fødevarer ønsker, at det også skal være muligt at afgive svar på partshøring m.v. via mail.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Som offentlig myndighed er Landbrugsstyrelsen underlagt retningslinjer til at kunne sikre, at fortrolige oplysninger har den fornødne sikkerhed.</i></p> <p><i>Her er det Landbrugsstyrelsens vurdering, at den mest sikre måde borgerne kan indgive deres partshøringssvar på, er via Tast selv.</i></p>

	<p><i>Afgivelse af partshøringssvar til Tast selv alene er derudover mest effektivt i forhold til sagsbehandling, da alle svar samles ét sted.</i></p>
<p>§ 42 - satellitkontrol</p> <p>Det fremgår, at ordningen delvist vil blive kontrolleret via satellitkontrol. Hertil bemærker Landbrug & Fødevarer, at Miljø- og Fødevareklagenævnet i en nylig afgørelse (nr. 22/07759) vurderer, at der ikke er hjemmel til at afvise dokumentation, som ikke er indgivet via Landbrugsstyrelsens app. I afgørelsen konkluderes følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er hverken nationalt eller EU-retligt hjemmelsgrundlag for at begrænse landbrugers bevisførelse til alene at kunne anvende Landbrugsstyrelsens app • Det hører nemlig med som en del af Landbrugsstyrelsens sagsoplysningsforpligtelse (officialprincippet), at relevant anden form for dokumentation indsendt af landbruger også skal inddrages i sagsbehandlingen, så længe ægtheden af denne anden form for dokumentation ikke kan drages i tvivl. • Selv om billedmaterialet i den pågældende sag ikke var georefererede, kunne de – ved at sammenholde og tolke dem med kort og luftfotos med genkendelige landskabslementer; hav, huse, veje - udgøre en passende visning. • Indsendelse af anden form for dokumentation kan endda ske efter den fristangivelse, der er angivet i bekendtgørelsesgrundlaget, da det alene er en processuel forskrift, som giver Landbrugsstyrelsen hjemmel til at træffe en afgørelse uden at have modtaget svar på partshøringen. Nævnet finder på den baggrund, at fristen ikke i sig selv kan afskære klager fra at søge forholdet dokumenteret efterfølgende. <p>Landbrug & Fødevarer har mange gange tidligere påpeget, at det er nødvendigt, at Landbrugsstyrelsen godtager alle former for høringssvar og dokumentation, også i forbindelse med monitoreringskontrollen. I lyset af ovenstående afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet ønsker Landbrug & Fødevarer, at bekendtgørelse og vejledning justeres i overensstemmelse hermed.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen er opmærksom på Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse i sag nr. 22/07759. Styrelsen skal i den forbindelse bemærke, at det retsgrundlag, der lå til grund for afgørelsen, ikke finder anvendelse for den nye CAP-periode.</i></p> <p><i>Bestemmelsen i § 19 i lov nr. 1590 af 28/12/2022 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. udgør hjemmel for fastsættelse af regler om obligatorisk anvendelse af Landbrugsstyrelsens app ved afgivelse af høringssvar i forbindelse med satellitbaseret kontrol. Dette er konkret udmøntet i §§ 3 og 24 i bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner for visse tilskudsordninger under Den Europæiske Unions fælles landbrugspolitik.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen har således tilvejebragt det fornødne retsgrundlag for anvendelse af appen. Det bliver i henhold til bestemmelsen i § 24 obligatorisk for ansøger at indsende billedokumentation med appen ved satellitbaseret kontrol, hvorimod supplerede materiale kan indsendes via Tast selv. Bestemmelsen i § 24, stk. 2, angiver, at det klare udgangspunkt er, at ansøgers indsendelse af billedokumentation alene kan ske ved indsendelse af georefererede fotos, der dokumenterer et areals tilskudsberettigelse. Hermed gives ansøger den største sikkerhed for, at billederne er af en kvalitet, der bevisligt kan fastlægge tid, sted og retning for billederne, og dermed lægges til grund for Landbrugsstyrelsens afgørelse.</i></p> <p><i>Indsender ansøger alene billeder taget på anden vis eller øvrigt materiale, kan dette efter omstændighederne indgå i sagens oplysning i overensstemmelse med det</i></p>

	<p><i>forvaltningsretlige officialprincip. Landbrugsstyrelsens afgørelse af, hvorvidt arealet er tilskudsberettiget vil herefter bero på en konkret vurdering, hvor det kan være tvivlsomt - og på ansøgers risiko - om billedernes kvalitet i tilstrækkelig grad er egnet til bevisligt at fastlægge tid, sted og retning for billederne, og dermed tjene som dokumentation for arealets tilskudsberettigelse.</i></p>
<p>6. Økologisk Landsforening</p>	
<p>4 % naturkrav 4 % naturkravet er et GLM krav, men Økologisk Landsforening vil også kommentere kravet i forbindelse med høringen på Bekendtgørelsen for Grundbetaling, da GLM kravene skal være overholdt for at få Grundbetaling.</p> <p>Økologisk Landsforening henviser til tidligere kommunikation til ministeriet henholdsvis til ministeren, departementet og Landbrugsstyrelsen, om at den valgte udformning af 4 % naturkravet er undergraverende for intentionen med kravet. Den danske udformning betyder modsat hensigten, at der visse steder vil blive fjernet natur fra landbrugslandet og udlagt arealer med ringere naturkvalitet. Økologisk Landsforening har på både møder og i skriftlige bidrag fremlagt en alternativ udformning, som imødekommer hensigten i Landbrugsaftalen uden at forårsage ovenstående. Økologisk Landsforening vil også fremhæve, at den danske løsning med fjernbrak strider imod teksten i EU-forordningen, som taler om at sikre en jævn fordeling af småbiotoper i det åbne land. Økologisk Landsforening finder endvidere, at forpagtningspriserne forvrides til ugunst for landmænd på de lette jorde, hvor prisen på forpagtninger lægger sig op ad værdien på de gode jorde. Dette uden at naturværdien øges.</p> <p>Økologisk Landsforening kan endvidere konstatere, at opgørelsen af 4 % naturkravet, også medregner § 3 arealer, hvor der ikke kan lægges GLM8 biotoper ud på, samt arealer med MVJ aftaler og Pleje Græs aftaler. Det giver ingen mening. Der er tale om arealer som i forvejen bidrager til biodiversitet i det åbne land. Det er for landmænd, der primært bedriver naturgræsning et stort indgreb, eftersom de ikke kan lægge GLM elementerne på § 3 arealerne, der ellers er dem, der giver de færreste</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog Økologisk Landsforenings synspunkter vedrørende 4 pct. naturkravet. Styrelsen henviser i øvrigt til høringssvarsnotatet over udkastet til bekendtgørelsen om konditionalitet for 2023.</i></p>

<p>foderenheder, og det er uden, at det reelt giver et stort bidrag til natur. Formålet med GLM 8 kravet er ikke at sikre en produktionsnedgang. Formålet med GLM 8 er at sikre et minimumsgrundlag for natur i det dyrkede landskab. Dette formål opfyldes ikke ved at frahegne arealer, der ellers er udlagt til græsning for at fremme natur.</p> <p>Økologisk Landsforening forventer, at Landbrugsstyrelsen finder en løsning, så arealerne ikke indgår i referencegrundlaget, uanset at de rent administrativt er registreret som omdriftsarealer. I den nuværende situation lader man det understøttende it-systemer diktere måden, vi indretter os på, fremfor at tilpasse systemerne, så de understøtter, det man vil fremme.</p>	
<p>Skovlandbrug § 34-35 Økologisk Landsforening vil gerne gentage fra høringssvar til den strategiske CAP-plan, at foreningen er meget utilfreds med den valgte definition på skovlandbrug. Foreningen mener ikke, at den har løst behovet, der var at lande en definition, der åbner for udbredelsen af skovlandbrug. Ministeriet har blot defineret, at frugt- og bærplantager også kan introduceres som et skovlandbrug. Landbrugerne er derfor efterladt til at indrette sig i et patchwork med forskellige arealtyper for at få den efterspurgte alsidighed ind i beplantningerne, lige netop det, som åbningen skulle sætte os ud over. Patchworkløsningen tillader endvidere ikke blandingsbeplantninger i tilstrækkelig grad. Økologisk Landsforening mener, at ministeriet burde bruge den internationale definition, som også tidligere tilkendegivet. Der er ikke udfordringer i forhold til kontrol, da lavskovsarealer er selvstændig defineret, dvs. afgrænsningen er klar.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog synspunkterne om reglerne om grundbetaling til skovlandbrug fra Økologisk Landsforening.</i></p>
<p>Skovlandbrug § 34 Økologisk Landsforening er af den opfattelse, det bør være muligt, at bælteerne med træer består af mere end 3 rækker. Der er ikke nogen faglig begrundelse for et loft på 3 rækker.</p>	<p><i>Giver ikke anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p> <p><i>Landbrugsstyrelsen noterer sig dog synspunktet om skovlandbrug fra Økologisk Landsforening.</i></p>
<p>Skovlandbrug § 35, stk. 3 Økologisk Landsforening vurderer, at kravet om maks. 20 meter til træer fra <u>ethvert sted på marken</u> er upræcist og vil kræve, at alle markhjørner er cirkulære.</p>	<p><i>Giver anledning til ændringer i bekendtgørelsen.</i></p>

Illustrationen i vejledningen i afsnit 6.8 opfylder ikke dette kriterie, idet der er mere end 20 meter til træerne på marken fra hvert af markens hjørner.

Økologisk Landsforening foreslår, at der må være op til 40 meter fra kanten af marken til bælteerne med træer på mindst 2 sider – helst alle sider. Det vil tilgodeses et system med 36 m mellem alle bælte af træer og den samme afstand på hver af de yderste sider, som er en praktisk arbejdsbredde i den ”anden afgrøde”.

Landbrugsstyrelsen har ændret bekendtgørelsen på dette punkt i lyset af forslaget fra Økologisk Landsforening (og et lignende forslag fra Landbrug & Fødevarer). Der må herefter være højst 40 meter fra kanten fra kanten af marken til bælteerne med træer på mindst 2 sider (i stedet for 20 meter).